

Verbinding

Een Kind is ons
geboren een
Zoon is ons
gegeven

Exodus
gemeente

Kerkdiensten

Zondag 20 november 10 uur	Ds. Jan de Visser 1 ^e coll.: Pastoraat (samen gedenken) 2 ^e coll.: voor de kerk	Laatste zondag kerkelijk jaar m.m.v. de cantorij
Zondag 27 november 10 uur	Ds. Jan de Visser 1 ^e coll.: Kerk in actie voor Columbia 2 ^e coll.: voor de kerk	1 ^e Advent Jeugdendienst en Kliederkerk
Zondag 4 december 10 uur	Ds. Jan de Visser 1 ^e coll.: Actie Libanon, Jordanië, Irak 2 ^e coll.: voor de kerk	2 ^e Advent Dienst van Schrift en Tafel
Zondag 11 december 10 uur	De heer Alain Verhey, Leiden 1 ^e coll.: Binnenlands diaconaat 2 ^e coll.: voor de kerk	3 ^e Advent
Zondag 18 december 10 uur	Ds. Jan de Visser 1 ^e coll.: Jong protestant 2 ^e coll.: voor de kerk	4 ^e Advent Doopdienst
Zaterdag 24 december 22.00 uur	Ds. Jan de Visser 1 ^e coll.: Kerk in actie 2 ^e coll.: voor de kerk	Kerstmacht m.m.v. de cantorij
Zondag 25 december 10 uur	Ds. Jan de Visser 1 ^e coll.: Kerk in actie 2 ^e coll.: voor de kerk	Kerstfeest
Zaterdag 31 december 19.00 uur	Ds. Leendert Jan Lingen 1 ^e coll.: Stichting Kairos Dirksland 2 ^e coll.: voor de kerk	Exoduskerk

Kerkdiensten

Zondag 1 januari 10 uur	Ds. Jan de Visser 1 ^e coll.: Leger des Heils 2 ^e coll.: voor de kerk	Nieuwjaar
Zondag 8 januari 10 uur	Ds. Jan de Visser 1 ^e coll.: Plaatselijk diaconaat 2 ^e coll.: voor de kerk	
Zondag 15 januari 10 uur	De heer Peter Visser, Middelharnis 1 ^e coll.: Diaconaal maatschappelijk werk 2e coll.: voor de kerk	

Alle kerkdiensten zijn live te volgen en terug te kijken via internet.
www.exoduskerk.nl

Troost

Troost, troost mijn volk, zegt jullie God (Jesaja 40,1)

Troost in soorten en maten.

Wat een geluk als je een vriend hebt, die kan troosten en een perspectief kan bieden. Troost vraagt fijngevoeligheid, troost haal je niet uit een doosje, het ligt niet klaar in een voorraadje, waaruit je ongezien kunt putten. Troost wordt geboren oog in oog tussen mensen.

Troost ontstaat waar een mens ziet wat de ander op dat moment nodig heeft. Natuurlijk zijn er verschillende manieren om getroost te worden. Kunst kan troosten, televisie, eten en shoppen. Er is ook surrogaattroost, even een borrel of drugs, dan wordt het een vluchtweg. Troost moet verdriet verzachten, maar nooit wegdrücken.

Soms zijn woorden van de trooster er om de trooster zelf een uitweg te bieden. Nee, dat is geen echte troost, echte troost is als een zaklampje in het donker: het biedt de ander zicht op een weg, al is het maar een paar stappen.

De ballingschap was een periode waarin mensen vastzaten.

Het uitzicht duurde wel heel lang. Ook in onze wereld zitten mensen gevangen in hun eigen karakterstructuur, ze zijn somber. Ze zijn wantrouwend en zien alleen de donkere kanten van de ander en van het leven. Je ervaart eenzaamheid, daarvoor hoef je niet alleen te zijn, al ben je ondernemer met een groot netwerk ook dan kun je eenzaam zijn. Een mens kan ook in een relatie op dood spoor zitten, eenzaam.

Het bekende verhaal van de ballingschap sleept zich voort tot op vandaag.

We zitten met elkaar gevangen in een wereld waar wegen lijken dood te lopen, De wereld wordt er niet veiliger op.

Maar toch onze herder God liep niet vooraan vanuit de ballingschap.

Onze herder hoeft niet parmantig voorop te lopen, nee een echte trooster staat nooit in de weg. Hij biedt de ander uitzicht op een weg.

Wij gaan als gemeente op weg naar advent, op weg naar Kerst.

Een feest van licht en donker. Het feest van troost en uitzicht op bevrijding.

Wie loopt er achter de stoet?

Cora Franzen

Z

oals een moeder haar zoon troost, zo zal Ik jullie troosten;
in Jeruzalem zal je troost vinden.

Jesaja 66,13

Advent

Deze Verbinding overbrugt de tijd van het einde van het ene kerkelijke jaar tot het einde van de feesten waarmee het nieuwe kerkelijk jaar begint.

We sluiten het kerkelijk jaar 2021 – 2022 af met de gedachtenis aan hen die ons ontvielen. In die dienst van 20 november stonden we stil bij

negen mensen van onze kerk die gestorven zijn in het afgelopen. Ook hebben we al die geliefden herdacht die we tot op de dag vandaag missen, en een litteken hebben achtergelaten op onze zielen.

Gelukkig zijn er altijd woorden van troost, balsem voor de ziel. Soms is dat een mooi muziekstuk of een lied, voor een ander een gedicht of een bos bloemen ter nagedachtenis. De herinneringen van die dag zijn de gestolde momenten van geluk en liefde, en die verdwijnen nooit.

Tijdens de lezingen van deze zondag heeft ook het Bijbelwoord geklonken, waaruit spreekt, dat de lijn die ooit door God zelf is ingezet (“Laat ons mensen maken naar ons beeld en gelijkenis”) niet eindigt bij het overlijden van een geliefde. Ook niet bij ons, als ons laatste uur een keer geslagen heeft.

De laatste zondag van het kerkelijk jaar is zelf de brug naar Advent. Na verlies en verdriet kunnen we ruimte maken voor hoop en toekomst. Dood en leven wisselen elkaar af, ieder jaar opnieuw – om nooit te vergeten. Na de herdenking van de gestorvenen kijken we vol verwachting naar het nieuwe leven. Of naar een vernieuwd leven. Of naar nieuwe mogelijkheden in het leven.

Heel vaak hoor je zeggen, dat Advent een periode is van inkeer en berouw. Dat heeft te maken met het gevoel, dat we zonder Jezus in een kale en eenzame wereld leven. Voor veel mensen is dat misschien waar, maar de teksten van Advent spreken toch vaak een andere taal. De verwachting is steeds blijde verwachting.

En het rare in het menselijk bestaan door de eeuwen heen, is dat die verwachting van nieuw leven altijd krachtiger blijkt te zijn dan de apocalyptische voorspellingen die bij het einde van het kerkelijk jaar gelezen worden (zie ook het artikel ‘Apocalypse now?’).

Van de verbrokenheid die we voelen bij de herinnering aan onze geliefden gaan we – binnen één week – over naar de hoop op een toekomst met al die andere mensen die ons lief en dierbaar zijn.

Je mag ze nooit tegen elkaar uitspelen: dood en leven horen bij ons bestaan. Maar ze volgen elkaar op. Soms heel snel; soms hebben mensen in heel korte tijd met allebei te maken. Soms ligt er een jaar, een kerkelijk jaar, tussen.

En als de verwachting eenmaal vervuld is, en Jezus heeft opnieuw centraal gestaan als pasgeboren Zoon van de Vader, begint het lijden bijna direct. Het leven is geen utopie, geen paradijs. En er komt opnieuw een laatste zondag van het kerkelijk jaar.

En ook die wordt weer afgelost door een nieuwe Advent!

O kom, o kom, Immanuël,
Verlos uw volk, uw Israël,
Herstel het van ellende weer,
Zodat het looft uw naam, o Heer!
Weest blij, weest blij, o Israël!
Hij is nabij, Immanuël!

Ds. Jan de Visser

Aandacht voor

Huwelijksjubilea

Zonder te overdrijven zou je kunnen stellen, dat we een feestmaand ingaan. Er zijn maar liefst zes huwelijksjubilea te vieren, variërend van koper (12½ jaar) tot een diamanten, bijna briljanten huwelijk (63 jaar)!

Hier komen ze:

24 november: de heer en mevrouw Tuinstra – Zagt, Peuterdijk 57, 3249 AW Herkingen. Zij zijn op deze dag 50 jaar getrouwd.

4 december: Hans en Jantien Nagtegaal van der Wende, Ed Hoornikpad 32, 3241 DD Middelharnis vieren hun eerste echte jubileum; ze zijn dan 12½ jaar getrouwd.

8 december 1967 is de trouwdag van de heer en mevrouw Van der Boom – Brontsema, Molendijk 90, 3244 AN Nieuwe-Tonge. Dat is dus alweer 55 jaar geleden!

Teun en Ineke de Knegt, Peuterdijk 44, 3249 AW Herkingen, spannen de kroon in dit rijtje. Zij vieren op 18 december dat ze maar liefst drieënzestig (63) jaar geleden getrouwd zijn.

Op 21 december vieren Jaap en Nelly Peeman – van der Welle, Scholekster 4, 3245 TG Sommelsdijk, hun 50^e trouwdag. Hopelijk brengt dat toch een beetje feest in deze voor hen beiden, maar voor Nelly in het bijzonder toch wel moeilijke tijden.

28 december vieren de heer en mevrouw Tieleman – Kramp, Suisendijk 14 62, 3255 LS Oude-Tonge hun 55ste trouwdag.

Als je zo'n lijstje op je in laat werken, word je bijna automatisch vervuld van dankbaarheid: dat mensen elkaar zo lang trouw blijven, elkaar niet laten vallen, en doorgaan, ondanks alles wat hen overkomen is. Hopelijk overheerst ook bij de jubilarissen de dankbaarheid. Amor omnia vincit: Liefde overwint alles. Daar zijn deze echtparen het bewijs van.

Verjaardagen

Ook aan het aantal te vieren verjaardagen zie je de feestmaand dichterbij komen.

De heer J.A. de Reus, Herman Heijermanssingel 8, 3241 DC Middelharnis, mag dan de indrukwekkende leeftijd van 94 jaar bereiken op 24 november. Een bijzondere mijlpaal!

Op 29 november zijn er weer twee van onze gemeenteleden jarig:

- Als eerste noem ik de heer M. (Thijs) Geluk, Rembrandtlaan 119, 3241 AJ Middelharnis. Hij wordt dan 85 jaar.
- Ook is dit de verjaardag van Mevr. W. (Wil) Blok-Bergshoeff. Zij woont aan de Sperwer 547, 3245 VP Sommelsdijk, en wordt dan een jaartje ouder dan Thijs, namelijk 86 jaar.

Ook de dag van 3 december kent twee jarigen, die we hier vermelden. Dat zijn:

- De heer J. (Jan) van Etten, die zich nog maar onlangs heeft laten inschrijven, wordt op die dag 80 jaar. Zijn adres is De Klaver 33, 3245 XT Sommelsdijk.
- De heer J. (Koos) van Gurp, Zeedijk 11, 3243 LG Stad aan 't Haringvliet. Hij wordt dan 85 jaar.

Op 5 december verjaart ook mevrouw G. (Gerrie) Koopman – Reinders, Binnenpad 13, 3241 EK Middelharnis. Zij hoopt dan de hoge leeftijd van 98 jaar te bereiken!

Op 12 december is het de verjaardag van mevrouw J. (Janna) Bolle-Goumare, en ook zij bereikt een hoge leeftijd, namelijk 89 jaar.

Heleen Stekelenburg is op 14 december jarig; zij wordt dan 93. Haar adres: Frans Halslaan 14, 3241 AB Middelharnis.

Op 18 december wordt mevrouw W.L. (Wies) Westhoeve, Pimpelmees 59, 3245 TW Sommelsdijk, 84 jaar oud.

De oudste uit dit rijtje is mevrouw T.M. Zoon – Vis. Zij wordt op 19 december 99 jaar (!) oud. Kaartjes kunnen naar: Sperwer 39, 3245 VP Sommelsdijk

Op 22 december is mevrouw A.J. van Nierop – van Rumpt, Wilgenlaan 61, 3241 BR Middelharnis, jarig en zij hoopt haar 86^e verjaardag te vieren. De laatste voor het jaar 2022 is de heer C. (Cor) van den Ouden, Antoon Coolenstraat 54, 3245 MC Sommelsdijk. Hij hoopt 84 jaar te worden op 26 december.

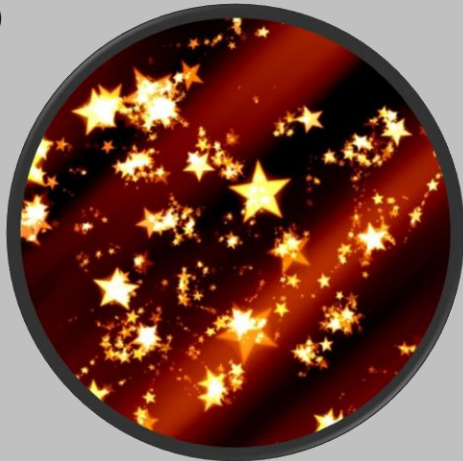
Met deze Verbinding maken we ook de overstap naar 2023. We mogen nu alvast wijzen op de verjaardag van mevrouw K. (Klaske) van der Sar – Zoodsma, Isaïc da Costastraat 36, 3245 RN Sommelsdijk; zij wordt op 13 januari 2023 84 jaar oud.

Alle jubilarissen en jarigen wensen we een fijne dag toe en een gezegend nieuw jaar, in een toekomst vol van hoop!

Tel je zegeningen (*Leo Heuvelman*)

Tel je zegeningen
tel ze elke dag
tel ze één voor één
tel ze van klein tot groot
tel iedere zegen
die je ontvangen mag
en vergeet er geen

Wees zo tevreden
tevreden met wat je hebt
en vergeet niet voor al deze dingen
God te danken in je gebeden.

Ds. Jan de Visser

Geboorte

Tess

En weer viel er een geboortekaartje op de mat. Op 17 oktober des namiddags om kwart over drie is Tess geboren. Haar volledige naam luidt: Tess Aleida Frederique van Leersum, en ze is de tweede dochter van Frank en Anneloes

van Leersum – van der Horst en het kleine zusje van Fleur.

Ook Tess heten we van harte welkom in de kring van onze gemeente.

De eerste keer dat de naam Tess in de Nederlandse statistieken opduikt is in 1975 geweest, en het bijzondere is dat bijna niemand precies weet wat die naam betekent. Op grond van de Griekse herkomst (Theresia) kun je pleiten voor de vertaling van warmte, zomer of oogst. Zie bijvoorbeeld Mt. 24: 32, waar dit woord in de Griekse bijbel voorkomt (θερος). Anderen houden het op een afleiding van het Griekse werkwoord voor jagen (θηραειν), maar het leuke is, dat ik dat woord niet in de Bijbel en ook niet in enig Grieks woordenboek ben tegengekomen.

Dat betekent dan ook, dat we niet hoeven te kiezen tussen enerzijds warmte, of zomer, en anderzijds ‘jageres’ of zo. We houden het maar op het kind van de warmte!

Zoals het er nu naar uitziet, mogen we op 18 december Tess, samen met Aimée Bonafacia, dopen!

De nieuwe wereldburger woont met haar pappa, mamma en zus op Zwaluwstraat 57, 3245 VM Sommelsdijk.

Familieberichten

Geboren

Naam	Adres	Woonplaats
Tess van Leersum	Zwaluwstraat 57	3245VM Sommelsdijk

Verhuisd

Naam:	Oud adres:	Nieuw adres:
Dhr S. Kieviet	Verdilaan 17 Dirksland.	Dabbestraat 122, 3255 XB Oude-Tonge
Mevr. L. Taale	Pimpelmees 4 Sommelsdijk.	Hobius de Krijgerlaan 40 3245XG Sommelsdijk.
Fam. S. Vijfhuizen.	Spui 27 Middelharnis.	Essenlaan 106 3247GG Dirksland.

Ingeschreven

Naam	Adres	Woonplaats
Dhr J. van Etten	De Klaver 33	3245XT Sommelsdijk.

Overleden

Datum	Naam	Woonplaats
23 September	Mevr. A. van der Valk Schol.	Middelharnis.
01 Oktober	Dhr H. Luijmes.	Sommelsdijk.
07 Oktober	Dhr A. Groenendijk.	Nieuwe-Tonge.

Ledenadministratie

Theo van Dijk

In Memoriam

Albert Groenendijk

* 6 februari 1955 † 7 oktober 2022

Albert Groenendijk is geboren in Alphen aan den Rijn. Tijdens zijn opleiding aan de Hervormde Pedagogische Academie Jan van Nassau te Utrecht heeft hij Flora Mulder leren kennen. Op 1 juni 1979 zijn ze getrouwd, ruim 43 jaar geleden dus. In aanwezigheid van hun kinderen en partners heeft hij op vrijdagavond laat de laatste adem uitgeblazen. Albert Groenendijk is niet meer. Hij heeft een bewogen leven gehad. Vele jaren heeft hij geleden aan allerlei ziektes en kwalen; de laatste jaren stak de kanker de kop op, en na vele behandelingen heeft hij aan het begin van dit jaar te horen gekregen dat hij als uitbehandeld werd beschouwd. En zo zwaar als hij geleden heeft van deze ziekte, zo zwaar was ook zijn einde. Ook in het dagelijks leven viel het allemaal niet mee. Veel van wat hij wilde doen, kon niet gerealiseerd worden, en dat is hem bijzonder zwaar gevallen. Zijn geloof heeft hem ondanks dit alles, niet in de steek gelaten. Natuurlijk heeft hij daar ook veel ontwikkelingen in meegemaakt, en wat afstand genomen van de klassieke opvattingen die hij van huis en school uit heeft meegekregen. We hebben met elkaar gesproken over het hiernamaals waar we ons weliswaar weinig bij kunnen voorstellen, maar waarin we ontheven zullen zijn van de beperkingen van ruimte en tijd, waar we in het aardse leven totaal aan onderworpen zijn.

De uitvaart heeft plaatsgevonden op 13 oktober 2022 op de begraafplaats in Nieuwe-Tonge na een dienst in de Exoduskerk.

Wie alsnog een kaartje of iets dergelijks wil sturen: het adres van Flora is Duivenwaardseweg 2, 3244 LH Nieuwe-Tonge. We wensen Flora en alle andere beminden van Albert Gods liefde en nabijheid toe. Dat ze erop mogen vertrouwen, dat hij in Gods eeuwige handen wél bewaard is!

Ds. Jan de Visser

Antwoord

Soms ben ik bang dat U niet blijft,
dat uw voeten leegbloeden op lege
wegen, dat uw zachtmoedige handen tegen
zoveel verraad, zoveel weerspanningheid

in mensen en dingen niet bestand
zijn, dat U zeggen zult: ik had beter
moeten weten, mensen waarheid leren
is waanzin, leugen hun vaderland.
Moet ik U dan nu, in de kribbe,
waarschuwen? Zeggen: doe het
niet, doe het anders, laat uw
moeder vergeten

wat de engel sprak? Uw eigen
stilte nacht, sterren, adem, zingt
uw lied van antwoord:
zelfs op aarde vrede.

Gabriël Smit

Samen iets moois neerzetten

Afgelopen woensdag 9 november oefende de cantorij onder andere voor Kerst. Veel oefenen baart kunst. Het was fijn om te luisteren naar een goede balans tussen de stemmen. We verheugen ons op de eerstvolgende keer dat de cantorij de dienst opluistert.

Cantorijleden, dirigent en pianist wensen U een Gezegend Kerstfeest toe.

Graag wil ik uw aandacht vragen voor bovenstaande actie. De organisatie is op zoek naar mensen die iemand kennen die wel een hart onder de riem kan gebruiken en aan de andere kant naar mensen die een

pakket willen maken. Meer informatie kunt u vinden op de volgende website onder het kopje: Secret Santa. Website: www.hartvangoereeeoverflakkee.nl. Mocht u vragen hebben dan kunt u mailen naar annet.leersum@gmail.com of secretsanta@hartvangoereeeoverflakkee.nl

Annet van Leersum

Kinderkersttocht 'Van Nazareth naar Bethlehem'

Op zondagmiddag 18 december organiseert de Oecumenische Werk-groep Goeree-Overflakkee een lampiontocht in Middelharnis.

'Van Nazareth naar Bethlehem' door Middelharnis en Sommelsdijk.

Dit evenement is met name bedoeld voor alle kinderen in de basisschool-leeftijd, ongeacht kerkelijke achtergrond. De Exoduskerk wordt die middag omgetoverd tot Nazareth waar de kinderen de boodschap te horen krijgen dat ze samen met Jozef en Maria op pad moeten naar Bethlehem.

Met een lampion volgen de kinderen Jozef en Maria naar Jeruzalem (Emmaüskerk) waar ze de drie Wijzen zullen ontmoeten die op bezoek gaan bij Koning Herodes om vervolgens via de overvolle herberg (Bosseschool) naar de velden en herders van Efrata (RK-kerk) te lopen met het uiteindelijke doel: kindje Jezus in de stal van Bethlehem (parkeerterrein achter Bibliotheek/PLUS).

De Kinderkersttocht start om 16:30 uur in de Exoduskerk (open om 16.00 uur), waar de kinderen een lampion krijgen en eindigt rond 19.00 uur op het parkeerterrein achter de Bibliotheek/PLUS.

Onderweg zijn er heel veel lichtjes te zien en worden ze verrast door verschillende muzikale optredens.

Aanmelden kan via: aanmeldenkinderkersttocht@outlook.com

In verband met de beschikbare ruimte in de kerken kunnen er maximaal 250 kinderen en 150 begeleiders mee.

Deelname aan deze tocht is gratis, maar een bijdrage voor stichting Kinderhulp is zeer welkom!

Renée Schoenmaker

Stamppottenbuffet op 25 november

Afgelopen week hebben wij met elkaar de ontmoetingsdagen van onze gemeente mogen vieren. Het was terecht een plaats van ontmoeting met veel onderlinge contacten en een mooi financieel resultaat. Hieruit bleek opnieuw hoe creatief en saamhorig onze gemeente is.

Met het thema “aan tafel” hopen wij deze saamhorigheid voort te zetten bij het komende stamppottenbuffet.

Door het keukenteam wordt een gezonde maaltijd voorbereid.

Deze houden wij op vrijdag 25 november aanstaande. Om 17.00 uur starten we met de inloop en een drankje. Aansluitend beginnen we om 18.00 uur met het buffet. De muzikale omlijsting wordt verzorgd door Marjan van Ledden en Sietske Zijlstra. De plaats is onze Exoduskerk.

Wij hopen op veel belangstelling voor onderling contact en van een gezonde en gezellige maaltijd te kunnen genieten.

Voor kinderen die niet van stamppot houden is er een keuze van broodjes met een knakworst.

Om de hoeveelheid voedsel te kunnen afstemmen vragen wij jullie je aan te melden voor 21 november. Schroom niet om vrienden of kennissen mee uit te nodigen. Hebben jullie dieetwensen, dit graag vermelden.

Kosten mogen geen drempel zijn, vandaar een vrijwillige gift aan het eind van deze avond.

Aanmelden bij Mariska Kamp of Jan Terlouw,
Email: Janterlouw1@gmail.com of 0651297851

Door de coronapandemie is het lang geleden dat er in de Emmaüskerk “Koffie met noten” georganiseerd is. We willen dit gezellig samenzijn met zingen en gesprekjes weer graag opstarten.

Koffie
met
..noten

De Adventsperiode is daarvoor een goed begin.

Op woensdagmorgen **14 december** willen we als opmaat naar het Kerstfeest Adventsliederen met elkaar zingen. We kiezen liederen uit het nieuwe Liedboek en de Evangelische Liedbundel.

Als u een favoriet lied heeft, kunt u die inbrengen.

Deze ochtend begint om 10.00 uur en duurt tot 11.30 uur. We drinken koffie met elkaar en er is gelegenheid voor zingen, ontmoetingen en bij te praten na zo'n lange periode.

We hopen u te ontmoeten in de Emmaüskerk. Opgave is niet nodig.

Wilt u vervoer, neem dan contact op met Margot 0187-485529.

Emmy Lingen en Margot van de Wiel

Filmavond in de Exoduskerk

De film die we gaan draaien, is een ontroerende roadmovie. In de film zijn moderne nomaden te zien die rondtrekken in het Amerikaanse westen met zijn betoverende berglandschappen. De hoofdpersoon is haar man, haar huis en baan kwijtgeraakt. Zij wordt een nomade, en ze is niet de enige. In een land zonder sociaal vangnet moeten deze, vaak oudere mensen, zich zien te redden door seizoensarbeid te verrichten.

In deze film spelen acteurs en “echte” nomaden door elkaar. Verbondenheid en vriendschap spelen een grote rol in de contacten tussen de reizigers. Deze prachtige, authentieke film kreeg drie Oscars.

**Dinsdagavond 22 november. Inloop vanaf 19.00 uur.
Start 19.30. Geen entree, vrijwillige bijdrage is welkom.**

Apocalypse now?

Op de laatste zondag van het kerkelijk jaar (20 november) staan er altijd allerlei apocalyptische teksten op het leesrooster. Als je je realiseert, dat deze zondag hier en daar ook Voleindingszondag genoemd wordt, snap je dat ook wel. Dan is dit 'einde' van het jaar een

verwijzing naar het 'einde' van de wereld.

Een heleboel tradities en culturen kennen verhalen over het eind der tijden. Heel vaak bestaan die uit gruwelijke verhalen en gruwelijke profetieën. En als je dan de evangeliëlezing doorneemt die bij deze laatste zondag van het kerkelijk jaar hoort, dan zie je dat dat in de joods-christelijke traditie ook het geval is.

De opzet is vaak hetzelfde. Het kwaad krijgt de leiding over de wereld, over een land of een volk. Daaruit ontstaat een ongekend felle strijd tussen goed en kwaad, en uiteindelijk overwint het goede. De rampenscenario's die zich daarbij voordoen lijken nogal sterk op de beelden die we het afgelopen jaar vanuit Oekraïne hebben gezien. Steden die kapotgeschoten zijn, heel veel brand, en nog veel meer doden.

Als je de woorden uit het Lucas-evangelie, de visioenen uit het boek Daniël, en de beelden uit het laatste Bijbelboek Openbaring op je in laat werken, ontkom je bijna niet aan de vele overeenkomsten met de tijd waarin wij leven.

Poetin en de apocalyps

De strijd van Poetin tegen de rest van de wereld heeft apocalyptische trekken, zonder meer. Maar in zijn eigen opvatting is Poetin dan natuurlijk wel degene die uiteindelijk overwint. De preken van de hooggeplaatste leiders van de Russisch-Orthodoxe kerk laten er ook geen enkel misverstand over bestaan: het laatste beetje licht dat er van het christendom nog over is, brandt in Moskou. De eerste grote stad van het licht van het christendom was natuurlijk Rome: daar is het allemaal begonnen. Kort na de eerste millennium wende, in 1054, verhuisde dat licht naar Constantinopel, maar in onze tijd brandt het licht alleen nog maar in Moskou. En de rest van de wereld moet overwonnen worden om dat licht te kunnen verspreiden. Heel de wereld één groot Russisch Rijk. Niet meer en niet minder.

Poetin heeft aan het begin van dit jaar in een stadion vol soldaten een Bijbeltekst geciteerd: “Niemand heeft grotere liefde, dan dat hij zijn leven inzet voor zijn vrienden.” (Johannes 15: 13) Daarmee doet hij een oproep aan die soldaten, en over hun hoofden heen aan heel het Russische volk om hun leven in te zetten voor de goede zaak: de Groot-Russische Rijk. Dat Jezus met deze woorden zelf aangaf dat Hij zijn leven wilde geven voor zijn volk, is Poetin ontgaan. Als hij de tekst zou willen toepassen op de manier die Jezus heeft bedoeld, dan zou hij zichzelf moeten opofferen om het volk in vrede te laten leven.

Uit de manier waarop Poetin zichzelf positioneert op het wereldbeeld kun je afleiden, dat hij alle grote eindtijdsvoorspellingen waar zou willen en kunnen maken. Dat hij dat niet doet, legt hij zelf uit: “Als wij deze oorlog voortzetten met kernwapens, zal ook Rusland getroffen worden door de kernwapens van de vijand, en dan zal Rusland ook niet meer bestaan. Maar wie kan zich een wereld voorstellen zonder Rusland?! Dus daar gaan we niet aan beginnen.” Over megalomanie gesproken.

Apocalyptische profetie: oproep tot geloof en standvastigheid

Hoe bang moeten we zijn voor de vervulling van die apocalyptische profetieën? In de eerste plaats is het bepaald niet de eerste keer dat mensen de eindtijd aan zien komen, en de profetieën in vervulling zien gaan. En als je kijkt naar de Boeren-

opstand begin 16^e eeuw, dan heeft dat alle trekken gehad van zo'n apocalyps. De oorlog in Afghanistan, en de aanleiding daartoe vertoonden ook die kenmerken. En ook het slot van de Tweede Wereldoorlog, de laatste militaire operaties waarbij duizenden doden zijn gevallen, valt wel degelijk onder deze beschrijving.

Alle vervullingen van apocalyptische voorspellingen zijn relatief klein in omvang geweest; ze hebben nog nooit de hele wereld in hun greep gehad, ze hebben althans nooit het einde van de wereld ingeluid.

In de tweede plaats zijn er altijd mensen geweest die de precieze uitleg van deze apocalyptische profetieën wist te verkondigen. Dat ging soms gepaard met aanduidingen van datum en tijd. En naar inmiddels wel gebleken is, is niemand in staat om de Bijbelgegevens zodanig uit te leggen dat ze heel concreet worden in het hier en nu; het blijft koffiedik kijken.

Maar in de derde plaats, misschien wel het belangrijkste is dit. De Bijbelse visioenen over het einde van de wereld en de strijd die daaraan voorafgaat, komen op de volgende punten overeen:

- De boodschap is, dat de geschetste vreselijkheden het laatste woord niet hebben. Vervolging, oorlog, chaos mogen dan wel een belangrijk stempel drukken op een bepaalde periode, maar ze blijven uiteindelijk niet overeind. En daar schuilt een sterke bemoediging in: Houd vol, ga niet bij de pakken neerzitten, laat je niet leiden door de gedachte dat de negatieve krachten sterker zijn dan de kracht waar jij op hoopt en om bidt! Zoals Jezus het in het Lucas-evangelie zei: *Red je leven door standvastigheid.*
- De redding is nabij. Er is geen dictator geweest of een onderdrukkend bewind, dat de geschiedenis overleefd heeft. De krachten van liefde, geloof en vertrouwen op Gods nabijheid en aanwezigheid daarentegen wel.

We gaan misschien nog zware tijden tegemoet, we weten het niet. Maar die standvastigheid, en je niet laten intimideren door de blasfemische woorden van Poetin, lijkt me heel belangrijk.

En dat geldt ook voor het vaste geloof, dat het God zelf is die zijn werk en zijn wereld niet zal laten vallen. Mochten we vallen, dan vallen we in Zijn handen, en niet in die van Poetin.

Apocalyptische verhalen bevatten nogal veel bemoedigende en inspirerende teksten.

Dit alles naar aanleiding van de lezing op de laatste zondag van het kerkelijk jaar. Omdat we juist op die zondag de overledenen herdenken die ons het afgelopen jaar ontvallen zijn, en omdat we dan sowieso met ons verdriet en onze pijn geconfronteerd worden, leek het me niet zo gepast om het bovenstaande als preek te houden. Daarom deze uitgebreide toelichting in ons onvolprezen blad *Verbinding*.

Ds. Jan de Visser

Hoe gaat dat eigenlijk?

Het is alweer even geleden dat ik iets vertelde over hoe een preekvoorzieners te werk gaat. Ik ben Wilma Poldervaart en zorgde de afgelopen tien jaar ervoor dat er op de vrije- en vakantiezon­dagen van onze predikant of de vacante periode, iemand anders voor ging tijdens de kerkdienst. Van mijn voorganger, Jan de Bree, kreeg ik een lijst met mogelijke dominees. Intussen zijn er mensen afgevallen omdat ze zelf niet meer wilden vanwege leeftijd of omdat ze door verhuizing te ver weg wonen. Ook heb ik zelf natuurlijk namen “verzameld”. Soms krijg ik van gemeenteleden een naam door. En dat is fijn (graag met telefoonnummer of emailadres). Daar neem ik altijd contact mee op, maar dat wil niet zeggen dat het ook lukt om de desbetreffende voorganger naar de Exodusgemeente te halen.

Aan het begin van het jaar krijg ik de lijst met vrije zondagen van onze dominee en ga ik aan de slag. In januari 2023 dus voor 2024. Dat lijkt heel vroeg en dat is het ook. Maar sommige voorgangers zijn zelfs dan al bezet.

Ik probeer rekening te houden met de breedte van onze gemeente, jong en ouder, als ik ga bellen en mailen. Het lukt me meestal om rond juli het rooster voor het jaar erop rond te hebben.

Maar dan gebeurt het wel eens dat iemand in het lopende jaar afzegt door omstandigheden. Soms heel kort van tevoren. Aan mij de taak om iemand anders te vinden.

Meestal lukt dat. Soms neem ik mijn toevlucht tot de FB-pagina “preekbeurtennetwerk”. Op deze manier is Ank Verhoeven bij ons gekomen als gastvoorganger. En het is al een paar keer gebeurd dat dhr. Peter Visser de helpende hand bood en vooringing. Bij onbekende voorgangers heb ik uitgebreid telefonisch contact, maar dat garandeert geen ideale match. Ik vind het leuk werk om te doen. Het levert leuke contacten en gesprekken op en ik kan het meestal doen op een moment dat het mij schikt. Dus als u een geschikte voorganger weet: mijn emailadres is: w.poldervaart@gmail.com.

Wilma

Petje af

Beste Exodianen,

Ontmoetingsdagen 2022

We hebben het weer voor elkaar gekregen, het waren hele gezellige Ontmoetingsdagen vooral omdat het vorig jaar zo ongezellig mogelijk moest zijn, maar dat hebben we achter de rug.

Er zijn leuke en ook bijzondere spullen binnen gekomen, vrijdagavond was gezellig druk, zaterdag heeft het lekker doorgelopen. Er is veel verkocht. Wij zijn ook aan het moderniseren, je zou denken is dat met een Bazaar nodig? Ja...geen grote dingen, het was heel fijn dat we nu ook mensen die wat wilden kopen konden laten pinnen.

Zoveel mensen die de kramen hebben opgebouwd, ingericht en de verkoop hebben gedaan, ik ben super trots dat de Ontmoetingsdagen zoveel vrijwilligers op de been heeft gebracht.

En dan de opbrengst is geworden, € 17.500,- Wat een geld!

Ik moet er wel een kleine kanttekening bij plaatsen, door onder andere het pinnen is het nog niet helemaal duidelijk wat de exacte opbrengst is. Dit laat ik zo spoedig mogelijk weten.

Wij danken alle vrijwilligers voor hun inzet. Petje af voor iedereen.

Met vriendelijke groet,

Ronald van Reede, Leen Sliedregt, Bert Voorberg, Esmee van Reede,
Liane van der Velde

Van de diaconie

De opbrengsten van de collecten in de maand september 2022 waren:

Datum	Doel	Bedrag
04-09	Kerk In Actie, Noodhulp Pakistan	€ 350,85
11-09	Jong Protestant	€ 233,65
18-09	Kerk In Actie, Syrië	€ 275,90
25-09	Vredesproject in Colombia	€ 335,60

De collectes zijn verdeeld aan de hand van de ontvangsten van 50% via de kerkrentmeesters en van 100% van de door de diaconie ontvangen overschrijvingen. Verder zijn er in september nog giften ontvangen van 1 x € 50,- en 1 x € 15,-

Hartelijk dank daarvoor.

Met vriendelijke groet,
namens de diaconie,

Hans Meijer

Agenda

Datum	Activiteit	Locatie	Aanvang
22 november	Filmavond	Exoduskerk	19.30 uur
25 november	Stamppotmaaltijd	Exoduskerk	17.00 uur
1 december	Breicafé	Jeugdruimte	13.30 uur
5 januari	Breicafé	Jeugdruimte	13.30 uur

Financiën van de kerkrentmeester

De opbrengsten van de collecte:

Week	Bedrag	Week	Bedrag
37	€ 204,35	41	€ 219,45
38	€ 220,80	42	€ 157,50
39	€ 282,40	43	€ 174,90
40	€ 187,00		

Via dominee Jan de Visser is € 20,00 ontvangen.

Op de volgende 5 manieren komt het collecte geld binnen;
Collecte in de kerk, collectebonnen in de kerk, via de Exodus App, via de
Apostel App en door middel van overboeking op de rekening.

Fred van Leersum

Toelichtingen van de diaconie

20 november Pastoraat (samen gedenken in dorp of stadswijk)

De gemeenten en pioniersplekken van de Protestantse Kerk in Nederland bieden aan het einde van het jaar steeds vaker gedachtenismomenten aan voor wijk- of dorpsbewoners die te maken hebben gehad met verlies en rouw. Deze vorm van pastoraat geeft mensen de gelegenheid om samen stil te zijn en naar muziek te luisteren, waarbij er uiteraard ook altijd een luisterend oor is.

27 november Adventscollecte Kerk in actie - Colombia

Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst. In Bogotá zet een stichting zich in voor kinderen en jongeren in een achterstandswijk vol criminaliteit. De medewerkers bieden hen een veilige plek en een toekomst. De kinderen leren samenwerken, conflicten oplossen, krijgen begeleiding om schooluitval te voorkomen en leren wat hun rechten zijn.

4 december Adventscollecte Kerk in actie - Libanon, Jordanië en Irak

Miljoenen Syriërs zijn hun land ontvlucht en onder meer terecht gekomen in de buurlanden Libanon, Jordanië en Irak. Ze leven daar in extreme armoede en proberen zo goed en zo kwaad als dat kan een nieuw bestaan op te bouwen. Vaak is dat lastig, omdat zij geen werk kunnen vinden. Daarom ondersteunt Kerk in Actie jonge Syrische vluchtelingen en arme lokale families met een opleiding in sectoren waar veel vraag is naar personeel, of met het opzetten van een eigen bedrijf.

11 december Kerk in actie Binnenlands diaconaat

Een op de drie vluchtelingen die naar Nederland komen is jonger dan achttien jaar. Ze hebben vaak nare ervaringen achter de rug en hun bestaan in Nederland is nog jarenlang onzeker. Stichting De Vrolijkheid organiseert wekelijks kunstactiviteiten in bijna dertig asielzoekerscentra.

18 december Jong protestant - Ontdekken wat Kerst betekent

Welke overwegingen maakte de herbergier toen Jozef en Maria voor zijn deur stonden? Wat ging er om in de herders toen ze de engelen hoorden zingen? En wat dachten de wijzen toen ze de ster volgden?

Met de KerstChallenge, een spel van Jong Protestant, de jeugd-werkorganisatie van de Protestantse Kerk, kruipen jongeren in de huid van de personages uit het kerstverhaal.

24 en 25 december Kerst collecte Kerk in actie

Vluchtelingenkinderen in Griekenland (én inmiddels ook in Nederland) maken mee wat geen enkel kind zou mogen meemaken, omdat ze nergens in Europa welkom zijn. Wij gunnen hen een beter leven! Daarom komen we in actie. Juist met Kerst verdienen deze kwetsbare kinderen extra aandacht en steun.

31 december Stichting Kairos Dirksland

Stichting Kairos is een maatschappelijke opvang voor kwetsbare (jong)volwassenen in de leeftijd van 18 tot 35 jaar. Stichting Kairos helpt deze (jong)volwassenen (hierna te noemen gasten) middels een intensieve begeleiding- te werken aan een fundament waarop verder gebouwd kan worden richting een volgende stap in hun woon- en levenssituatie. Kairos is een nieuwe organisatie, ontstaan vanuit de wens van betrokken inwoners en een aantal zorgprofessionals op Goeree-Overflakkee.

1 januari 2023 Leger des Heils

Bestrijding eenzaamheid en laatste vangnet voor kwetsbare mensen.

8 januari Plaatselijk diaconaat

De opbrengst van deze collecte is bestemd voor diaconale activiteiten in onze eigen gemeente, zoals seniorenmiddag in de zomer en kerstviering.

15 januari Diaconaal maatschappelijk werk

DMW werkt samen met partners op dit eiland. Stichting de Vluchtheuvel en Stichting schuilplaats. Professionele hulpverlening vanuit christelijke levensbeschouwing.

Leesrooster

November

20	2 Koningen 13:10-25
21	Lucas 20:41-21:4
22	Lucas 21:5-19
23	Lucas 21:20-38
24	Filippenzen 1:1-11
25	Filippenzen 1:12-26
26	Filippenzen 1:27-2:11
27	Filippenzen 2:12-18
28	Filippenzen 2:19-30
29	Jesaja 9:7-16
30	Jesaja 9:17-10:4

December

1	Jesaja 10:5-19
2	Jesaja 10:20-27
3	Jesaja 10:28-34
4	Jesaja 11:1-10
5	Jesaja 11:11-16
6	Jesaja 12:1-6
7	Filippenzen 3:1-11
8	Filippenzen 3:12-21
9	Jesaja 13:1-5
10	Jesaja 13:6-18
11	Jesaja 13:19-14:2
12	Jesaja 14:3-11
13	Jesaja 14:12-23
14	Jesaja 14:24-32
15	Filippenzen 4:1-9
16	Filippenzen 4:10-23
17	Matteüs 1:1-17
18	Matteüs 1:18-25
19	Romeinen 1:1-15

December

20	Romeinen 1: 16-32
21	Romeinen 2: 1-16
22	Psalm 14
23	Titus 1: 1-16
24	Titus 2: 1-15
25	Titus 3: 1-14
26	Romeinen 2: 17-29
27	Romeinen 3: 1-8
28	Romeinen 3: 9-20
29	Romeinen 3: 21-31
30	Romeinen 4: 1-12
31	Romeinen 4: 13-25

Januari

1	Numeri 6: 22-27
2	Psalm 89 1-19
3	Psalm 89: 20-38
4	Psalm 89: 39-53
5	Numeri 9: 15-23
6	Matteüs 2: 1-12
7	Matteüs 2: 13-23
8	Matteüs 3: 1-12
9	Matteüs 3: 13-4:11
10	Psalm 20
11	Spreuken 16: 1-9
12	Spreuken 16: 10-22
13	Spreuken 16: 23-33
14	Jesaja 41: 1-7
15	Jesaja 41: 8-20

Colofon

Administratie

Exodus Gemeente PKN

e-mail: info@exoduskerk.nl

1^e scriba:

Mevr. M. (Margot) van de Wiel

p/a Dorpsweg 97a

3245 VB Sommelsdijk

Tel. 0187-485529

2^e scriba:

Annet van Leersum

Tel. 0187-602792

Administratie mededelingenblad

Dhr. P. Dees

Doetinchemsestraat 10

3241 AA Middelharnis

Tel. 487688

Kopij voor het volgende nummer

t/m **maandag 2 januari 2023**

inleveren per e-mail in **Calibri 11**:

→ redactieverbinding@exoduskerk.nl

De redactie behoudt zich het recht voor wijziging van de kopij. Wij vragen uw begrip hiervoor.

Redactie

Jeanet Akershoek 06-55161287

Nel Nelemans 0187- 651465

Antoinette v.d. Veken 06-18204064

Verbinding verschijnt dit jaar negen keer. 59^e jaargang nummer negen, november - december - januari

Predikant

Ds. Jan de Visser

Berkenhof 10

3241 BA Middelharnis

e-mail: jdevisser@exoduskerk.nl

Tel.: 0187-769034

Adres Exoduskerk

Dorpsweg 97a

3245 VB Sommelsdijk

Kerkrentmeesters

Vrijwillige bijdragen en/of giften

kunnen worden gestort op

de rekening van de Exodus

Gemeente PKN:

NL92RABO0373725140

Collectebonnen

Er zijn collectebonnen te bestellen met een waarde van € 0,70, € 1,40, € 2,50 en € 5,-- per eenheid van 20 stuks. Via website/kerk app is betaling via Ideal en bezorging als vanouds.

Of bedrag overmaken op:

NL92RABO0373725140 o.v.v.

collectebonnen € 0,70 en/of € 1,40

€ 2,50, € 5,--.

Diaconie

Giften zijn welkom op de

diaconierekening van de

Exodus Gemeente PKN

NL89RABO0373710062

Gelukkig
kerstfeest
voor u allen

Voorspoedig
Nieuwjaar